

Nämnden för Rättsskyddsfrågor

24-2012 FNR

Fråga om en eller flera tvister ska anses föreligga

En fastighetsägare råkade vid flera tillfällen i tvist med fastighetsägaren till en avstyckad fastighet i fråga om avtalat servitut gällande dagvatten och va-anläggning. Han sökte ersättning ur sin rättsskyddsförsäkring och yrkade att tvisterna skulle anses som två olika då det rörde sig dels om en skadeståndsrättslig tvist, dels en fastställsetalan. Bolaget ansåg att båda tvisterna skulle räknas som en och samma eftersom tvisten avsåg samma angelägenhet och yrkandena stödde sig på väsentligen samma händelser och omständigheter. Nämnden ansåg att det förelåg en gemensam angelägenhet i båda tvisterna i form av omhändertagandet av dagvattnet från stamfastigheten samt tolkningen och tillämpningen av de servitut som gäller dagvatten och va-ledningar. Yrkandena bedömdes också stödja sig på väsentligen samma omständigheter, d.v.s. innebörden och betydelsen av de aktuella servituten. Nämnden bedömde därför att en tvist anses föreligga enligt försäkringsvillkorens mening.

BAKGRUND

NN och hennes make äger fastigheten X 1:138, från vilken har avstyckats X 1:284. Den avstyckade fastigheten belastas med ett servitut som innebär att stamfastigheten har rätt till väg över tomtplatsen (Servitut 1). Stamfastigheten är ansluten till det kommunala va-nätet genom ledningar som dragits över den avstyckade fastigheten enligt ett avtal om anläggande och skötsel av ledningarna (Servitut 2). Vidare belastas den avstyckade fastigheten med ett servitut om stamfastighetens rätt att släppa allt dagvatten vid tomtgräns till X 1:284 (Servitut 3).

Den 15 oktober 2010 beviljade Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän (Länsförsäkringar) NN rättsskydd för tvist med en av ägarna till den avstyckade fastigheten. NN begärde ersättning för kostnader för en förstörd trappa samt olovlig omkoppling av dagvatten från stamfastigheten. Den 9 november 2010 bekräftade Länsförsäkringar att samma rättsskydd skulle omfatta även tvist där ägarna till den avstyckade fastigheten begärde ersättning av NN för åtgärdande av skador på sin bostadsbyggnad, vilken uppgavs ha skadats till följd av att NN lett dagvatten från sin fastighet in på fastigheten X 1:284. (För att underlätta den fortsatta läsningen benämns de båda tvisterna som Tvist 1 då de ansetts som en och samma tvist i rättsskyddsvillkorens mening.)

I det aktuella rättsskyddsärendet avser NN att väcka fastställsetalan mot ägarna till den avstyckade fastigheten med yrkande om att tingsrätten ska fastställa att stamfastigheten har rätt enligt Servitut 2 att på den avstyckade fastigheten låta befintliga va-ledningar löpa enligt nuvarande placering, att allt dagvatten får släppas vid tomtgräns på den avstyckade fastigheten enligt Servitut 3 och att NN inte är ersättningsskyldig för skador på bostadsbyggnaden på den avstyckade fastigheten vilka påstås ha orsakats genom dagvattenavledningen från stamfastigheten. Länsförsäkringar ansåg att tidigare beviljat rättsskydd skulle omfatta även tvisten gällande fastställsetalan och hänvisade till att det i försäkringsvillkorens mening föreligger endast en tvist om "flera tvister avser samma angelägenhet". (Den aktuella tvisten benämns Tvist 2.)

Aktuella försäkringsvillkor

Endast en tvist anses föreligga om

-
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter
-

Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

YRKANDEN M.M.

NN yrkar att särskilt rättsskydd ska beviljas vad gäller fastställsetalan då det är fråga om olika tvister som inte rör samma angelägenhet och vars yrkanden inte heller stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter.

NNs talan om skadestånd och fastställsetalan vilar inte på samma rättsgrundande omständigheter. De tvistigheter som har föranlett fastställsetalan är hänförlig till oenigheter beträffande servitut och har inget som helst samband tekniskt eller partsmässigt med NNs skadeståndstalan.

Skadegörelsen på NNs trappa och väg samt påstådd skada på motparternas bostadsbyggnad handlar om två tvister. Den sistnämnda skadan sägs ha orsakats av otillåten dagvattenavledning från NNs fastighet - utan något som helst samband med skadegörelsefrågan. Kravet på skadestånd beträffande bostadsbyggnaden på den avstyckade fastigheten drivs av samtliga tre delägare, medan endast en av dem är part i NNs skadeståndsprocess.

Tvist 1 gäller inte tillämpningen av ett servitut utan skadegörelse på en anläggning, huvudsakligen på NNs fastighet. Den avser inte samma angelägenhet som i Tvist 2 och yrkandet stöder sig inte alls på samma händelser eller omständigheter. Skadegörelsen är en sak och övriga frågor gäller något helt annat. Den enda gemensamma faktorn är att fastigheterna gränsar till varandra. Frågan om servitutsrätten till dagvattenutsläpp har dock samband med frågan om ersättning för skada på bostadsbyggnaden på grannfastigheten.

NNs skadeståndsprocess gäller inte skador på en dagvattenledning utan på en avloppsledning i trappan och på vägen. Trappan med underliggande ledningar är belägna på NNs fastighet medan den skadade servitutsvägen till största delen är belägen på grannfastigheten. Den andra tvisten gäller fastställsetalan i fråga om dels förläggningen av va-ledningar på grannfastigheten, dels utsläpp av dagvatten och dels frågan om ersättningskyldighet för skador på bostadsbyggnaden på den avstyckade fastigheten. Det är således fråga om två tvister helt skilda från varandra såväl fysiskt som partmässigt.

NN yrkar slutligen att nämnden inte ska godta indelningen av tvisterna i Tvist 1 och Tvist 2 då den är felaktig och missvisande.

FÖRSÄKRINGSBOLAGET

Länsförsäkringar anser att endast ett rättsskydd ska beviljas för samtliga NNs tvister med Christian Svanström m.fl. aktuella i ärendet och anför bl.a. följande.

Som framgår av det aktuella försäkringsvillkoret krävs inte att yrkandena i de båda tvisterna stöder sig på samma rättsliga grund. Avgörande är däremot om tvisterna avser samma angelägenhet och/eller om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter. Såväl Tvist 1 som Tvist 2 gäller betydelsen och tillämpningen av de tre olika servituten. De avser samma angelägenhet och yrkandena stöder sig väsentligen på samma händelser eller omständigheter.

Vid beskrivningen av de olika tvisterna synes NN ha förbisett att Tvist 1 utgörs både av den pågående processen mellan NN och en av delägarna till den avstyckade fastigheten, och av en tvist mellan NN och samtliga delägare avseende skador på den avstyckade fastigheten där motparterna även uppgivit sig ha övervägt en talan om upphävande av servitut 3. Samtliga i Tvist 2 angivna personer förekommer även i Tvist 1.

De skador på X 1:138 som Tvist 1 gäller har, enligt stämningsansökan, uppkommit då ägaren till den avstyckade fastigheten gjort påstått olovliga ingrepp i de ledningar som NN anser sig äga rätt till enligt Servitut 2. Ingreppet påstås även ha medfört skador på NNs trappa. Tvist 1 omfattar även frågan om ersättning till ägarna av den avstyckade fastigheten på grund av att dagvatten från stamfastigheten påstås ha skadat en byggnad på den avstyckade fastigheten och där ägarna även uppgivit sig överväga en talan om upphävande av Servitut 3. Samtliga servitut har betydelse för Tvist 1.

Samtliga yrkanden i Tvist 2 har sin grund i samma servitut som är aktuella i Tvist 1. Fastställelse av att befintliga avloppsledningar är i enlighet med Servitut 2, utgör samma angelägenhet och yrkandet stöder sig på väsentligen samma omständigheter som frågan i Tvist 1 om påstått olovliga ingrepp i avloppsledningen. Fastställelse av rätten till dagvattenutsläpp enligt Servitut 3, utgör samma angelägenhet. Yrkandet stöder sig på väsentligen samma omständigheter som frågan i Tvist 1 om rätt till ersättning för skador till följd av dagvattenutsläpp; nämligen tolkningen av vilka dagvattenutsläpp som tillåts enligt Servitut 3. Fastställelse av att NN inte är ersättningsskyldig för sådana skador orsakade av dagvattenutsläpp är just den angelägenhet som den senare delen i Tvist 1 avser. Samtliga i Tvist 2 angivna personer förekommer även i Tvist 1.

Samtliga yrkanden i de båda tvisterna grundar sig på de tre olika servituten vilka på olika sätt hanterar frågor kring avloppsledning m.m. I enlighet med villkorsreglerna om yrkanden som avser samma angelägenhet och som stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter, är därför Tvist 1 och Tvist 2 i rättsskyddshänseende att betrakta som en enda tvist. I sammanhanget kan nämnas FNR 31-2010, FNR 57-2010 och FNR 55-2011.

NÄMNDENS YTTRANDE

Inledningsvis ska framhållas att Länsförsäkringars beslut om rättsskydd den 15 oktober 2010 och den 9 november 2010 inte är föremål för nämndens prövning i det aktuella ärendet. Länsförsäkringars bedömning att de båda tvister som nämnda beslut avser är att anse som en och samma tvist i rättsskyddsvillkorens mening är därmed en given utgångspunkt i detta ärende. Benämningen Tvist 1 avser de tvister för vilka rättsskydd redan beviljats och benämningen Tvist 2 avser de tvister där Länsförsäkringars beslut om rättsskydd nu prövas av nämnden. Den närmare innebörden av begreppen Tvist 1 och Tvist 2 återfinns under rubriken BAKGRUND.

Frågan i nämnden är om Tvist 2 i de aktuella rättsskyddsvillkorens mening är att anse som en och samma tvist som Tvist 1.

Av utredningen i ärendet framgår att ägarna till den avstyckade fastigheten ansett att NNs utnyttjande av dagvattenservitutet, Servitut 3, medfört skador och olägenheter för dem och att de överväger att föra talan om upphävande av dagvattenservitutet. Vidare framgår det att ägarna anser att NN inte har följt gällande normer för hur avloppsledningar ska anläggas och att de avser att eventuellt vidta rättsliga åtgärder för att få Servitut 2 upphävt.

NNs yrkande om skadestånd för skador på sin fastighet och den betongväg som har anlagts enligt Servitut 1, grundas på att en av motparterna olovligen ändrat omhändertagandet av dagvattnet och därigenom har försökt hindra NNs rätt till utnyttjande enligt Servitut 3. Motparternas ännu ej anhängiggjorda krav - vilket är en del av Tvist 1 i rättsskyddsvillkorens mening - gäller skadestånd för skador som påstås ha uppkommit på den avstyckade fastigheten till följd av att dagvattnet avletts i strid med Servitut 3 samt eventuell talan om upphävande av samma servitut. Av det ovan sagda följer enligt nämndens mening att Tvist 1 har anknytning till såväl Servitut 3 som Servitut 2.

NN har medgett att frågan om rätt till dagvattenutsläpp enligt Servitut 3 (Tvist 2) har samband med frågan om ersättning för skada på bostadsbyggnaden på den avstyckade fastigheten (Tvist 1). Att den del av Tvist 2 som avser fastställelse av att NN inte är ersättningsskyldig för skador på bostadsbyggnaden på den avstyckade fastigheten är att anse som samma tvist som den del av Tvist 1 som avser ersättning för skador på bostadsbyggnaden är uppenbart. Klart är även att talan om fastställelse av ett servituts innebörd avser samma angelägenhet och väsentligen samma omständigheter som en tilltänkt talan om samma servituts upphävande. Nämnden finner vidare att en fastställsetalan rörande de båda servituten, i försäkringsvillkorens mening, får anses avse samma angelägenhet och grunda sig på väsentligen samma omständigheter som bedömningen av om en av motparterna brutit mot NNs rätt enligt samma servitut och vilka skador de i så fall lett till.

Den gemensamma angelägenheten i Tvist 1 och Tvist 2 är sammanfattningsvis omhändertagandet av dagvattnet från stamfastigheten och tolkningen och tillämpningen av de servitut som gäller dagvatten och va-ledningar. Tvisterna skiljer sig förvisso åt i vissa processuella hänseenden. I båda tvisterna kan dock yrkandena, i rättsskyddsvillkorens mening, sägas stödja sig på väsentligen samma omständigheter, d.v.s. innebörden och betydelsen av de aktuella servituten. För att samma tvist ska anses föreligga krävs enligt rättsskyddsvillkoren inte att yrkandena i tvisterna stöder sig på samma rättsliga grund.

Sammanfattningsvis anser nämnden att Länsförsäkringar har haft fog för sin bedömning att det rättsskydd som beviljades hösten 2010 ska omfatta även tvisten angående fastställsetalan.

Ämne Om tvisten väsentligen grundar sig på samma händelser och omständigheter (en eller flera tvister)

Årtal för beslut **2012**

Diarienummer **24-2012 FNR**